

KUTSESTANDARD

Loomaarsti abiline, tase 4

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse tööd ning töö edukaks tegemiseks vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute kogumit ehk kompetentsusnõudeid. Kutsestandardeid kasutatakse õppekavade koostamiseks ja kutse andmiseks.

Kutsenimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Loomaarsti abiline, tase 4	4

A-osa KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus

Loomaarsti abiline, tase 4 on oskustöötaja, kelle töö eesmärgiks on loomaarsti abistamine erinevate manipulatsioonide tegemisel. Ta suhtleb klientidega (sh loomaomanikuga või loomapidajaga) ja tagab loomaarsti praktilise töö sujuvuse, osaledes tulemuslikult meeskonnatöös. Tema peamisteks tööülesanneteks on loomadele diagnostiliste protseduuride tegemine, loomade hooldamine ning ravi protseduuride läbiviimine loomaarsti antud juhiste kohaselt ja vastutusel.

Loomaarsti abiline töötab iseseisvalt olukordades, mida saab tavaliselt ette näha, aga mis võivad ka muutuda. Ta korraldab oma tegevust ja kohandab seda vastavalt olukorrale ning vastutab oma tööülesannete täitmise eest.

A.2 Tööosad

A.2.1. Töötamine praktilise registratuuris

1. Praktilise töö ja kirjavahetuse korraldamine
2. Esmase anamneesi võtmine
3. Klientide informeerimine ja nõustamine
4. Statsionaari määratud patsiendi vastuvõtmine ja üleandmine
5. Kaupade ja ravimite müümine ning tellimine
6. Praktilise varustuse ja sisseseade korrasoleku jälgimine

A.2.2. Töötamine vastuvõtus ja diagnostiliste protseduuride läbiviimine

1. Loomaarsti abistamine meditsiiniliste ja diagnostiliste protseduuride juures
2. Patsiendi fikseerimine
3. Analüüsimaterjali kogumisel loomaarsti abistamine ja analüüsimaterjali edasisaatmine
4. Röntgenülesvõtete tegemine ja säilitamine
5. Diagnostikavahendite, sisseseade ja aparatuuri korrasoleku jälgimine
6. Protseduurideks vajalike materjalide laoseisu jälgimine ja varude tellimine

A.2.3. Loomade hooldamine

1. Patsiendile sobiva ruumi ettevalmistamine
2. Patsiendi üldise heaolu jälgimine
3. Patsiendikaardi ja ravilehtede täitmine
4. Loomade söötmine, jootmine ja jalutamine
5. Loomade puhastamine, pesemine ja pügamine
6. Loomade üldhoolduse protseduuride läbiviimine
7. Asemematerjalide pesemine ja desinfitseerimine
8. Veiste, lammaste, kitsede ja sigade märgistamine
9. Statsionaaris ja muudes hooldusruumides oleva sisseseade ja varustuse töökorras oleku jälgimine

A.2.4. Ravi protseduuride läbiviimine loomaarsti vastutusel

1. Ravimite manustamine

2. Loomaarsti määratud ravi- ja füsioteraapia protseduuride tegemine

A.2.5. Kirurgiliste operatsioonide ettevalmistamine, assisteerimine ja anesteesia jälgimine

1. Operatsiooniruumi ettevalmistamine
2. Kirurgiliste riistade pesemine, desinfitseerimine ja komplekteerimine
3. Töövahendite ja aparaatide töökorra tagamine
4. Patsiendi operatsiooniks ettevalmistamine
5. Loomaarsti abistamine protseduuride tegemisel
6. Patsiendi jälgimine, paigutamine narkoosist ärkamise ruumi ja vajadusel esmaabi andmine
7. Vahendite, materjalide ja instrumentide olemasolu jälgimine

A.2.6. Laboriuuringute läbiviimine

1. Uuringute tegemine
2. Laboriseadmete töökorra kontrollimine
3. Tarvikute ja materjalide olemasolu tagamine
4. Uuringu tulemuste dokumenteerimine ja säilitamine

A.3 Töö keskkond ja eripära

Loomaarsti abilise töökohaks võib olla nii loomakliinik kui ka erinevad loomakasvatushooned ja –rajatised. Töö eeldab töötamist ka välitingimustes. Vajadusel töötab loomaarsti abiline ka öösi, puhkepäevadel ja riigipühadel. Peamisteks ohtudeks loomaarsti abilise töös on töötraumad ja erinevate bioloogiliste (bakterid, viirused, seened jne), keemiliste (ravimid, desinfektsioonivahendid) ning füüsiliste (loomade poolt tekitatavad traumad) ja füüsikaliste (radiatsioon) faktorite poolt tekitatud tervisekahjustused. Loomaarsti abilise töö võib olla vaimselt ja emotsionaalselt pingeline.

A.4 Töövahendid

Loomaarsti abilise peamisteks töövahenditeks on kutsespetsiifilised IT-lahendused, diagnostika- ja sterilisatsiooniseadmed, diagnostikavahendid ja muud meditsiinilised (vms) abivahendid (veenikanüül, süstlanõel) ning looma fikseerimisvahendid (suukorv, köis, rihmad jne).

A.5 Tööks vajalikud isikuomadused

Loomaarsti abilise tööd toetavateks isikuomadusteks on pingetaluvus, emotsionaalne stabiilsus, suhtlemisvalmidus, empaatia- ja õppimisvõime, kiire reageerimisvõime, füüsiline vastupidavus ja koordineeritus. Töö eeldab usaldusväärsust, vastutustunnet, viisakust, diskreetsust ja lojaalsust.

A.6 Kutsealane ettevalmistus

Loomaarsti abiline, tase 4 kutsel töötamiseks on vajalikud keskharidus ja töötamise käigus omandatud kutseoskused või keskhariduse baasil omandatud kutsealane koolitus, mis on läbitud kutseõppeasutuses.

A.7 Enamlevinud ametinimetused

Loomaarsti abiline, loomaarsti assistent, veterinaartehnik.

B-osa KOMPETENTSUSNÕUDED

B.1 Kutse struktuur

Loomaarsti abiline, tase 4 kutse taotlemisel on nõutav kõikide kompetentside (B.2.1 – B.2.13) tõendamine.

B.2 Kompetentsid

KOHUSTUSLIKUD KOMPETENTSID

B.2.1 Töötamine praksise registratuuris

EKR tase 5

Tegevusnäitajad:

1. Planeerib visiidi ajad vastavalt praksise tavadele ja reeglitele ning kliendi (sh loomaomaniku või loomapidaja) ütlustele.
2. Kannab info patsiendikaardile vastavalt kliendi ütlustele ja esitatud dokumentatsioonile, vajadusel avab uue patsiendikaardi või uuendab ja korrastab olemasolevat kaarti.
3. Identifitseerib looma ja kontrollib looma olemasolu vastavalt registrist.
4. Võtab esmase anamneesi ja edastab loomaarstile vastavalt praksise tavadele ja reeglitele.
5. Selgitab kliendile praksise tavasid ja reegleid lähtudes HVT-st (hea veterinaarne tava), vajadusel osutab patsiendile elementaarset kiireloomulist esmaabi.
6. Nõustab klienti looma elementaarse fikseerimise küsimustes, arvestades tööohutusnõudeid.
7. Loomaarsti korralduse kohaselt võtab vastu ja annab kliendile üle statsionaari määratud patsiendi.
8. Jagab kliendile infot statsionaaris oleva patsiendi kohta, arvestades praksise tavasid ja reegleid.
9. Nõustab kliente patsientide koduse hooldamise küsimustes loomaarsti juhiste kohaselt.
10. Korraldab praksise kirjavahetust vastavalt praksise asjaajamiskorrale.
11. Nõustab klienti loomade pidamise, söötmise, käitumise, koolituse ja tervise küsimustes vastavalt kehtivatele õigusaktidele, heale tavale ja pädevusele.
12. Tellib ja müüb kaupa ning ravimeid, arveldab klientidega, arvestades praksise tavasid ja reegleid.
13. Jagab kliendile teavet müügil olevate kaupade ja ravimite kohta, lähtudes kauba tootja poolt väljastatud informatsioonist ning nõustab kliente ravimite koduse manustamise ja säilitamise osas.
14. Jälgib laoseisu ja kaupade ning ravimite aegumistähtaegu, säilitamise tingimusi ja käitlemisnõudeid, juhindudes tootja poolt etteantud nõuetest.
15. Jälgib praksise varustuse ja sisseseade korrasolekut, vajadusel korraldab hoolduse või remondi.

Teadmised:

- 1) enamlevinud haigused ja diagnostika, sh infektsioonhaigused ja nende profülaktika;
- 2) kirurgia põhialused;
- 3) loomadele esmaabi andmise põhimõtted;
- 4) seadusega ettenähtud identifitseerimisvõimalused;
- 5) loomade dokumendid (tõutunnistus, rahvusvaheline lemmiklooma pass, vaktsineerimistunnistus, ostu-müügi leping jm Eestis kehtivad loomi puudutavad lepingud);
- 6) Hea Veterinaarne Tava (HVT);
- 7) fikseerimismeetodid;
- 8) praksises kasutatavad arvutiprogrammid ja andmekogud;
- 9) puhastus- ja desinfektsioonivahendid ning -meetodid;
- 10) loomade söötmise, käitumise ja pidamise alused;
- 11) farmakoloogia alused.

B.2.2 Töötamine vastuvõtus ja diagnostiliste protseduuride läbiviimine

EKR tase 4

Tegevusnäitajad:

1. Abistab loomaarsti meditsiiniliste protseduuride juures.
2. Fikseerib patsiendi, pidades silmas tööohutusnõudeid, loomakaitset ja looma liigilist iseärasust.
3. Abistab loomaarsti analüüsimaterjali kogumisel või kogub, märgistab ja säilitab analüüsimaterjali loomaarsti antud juhiste kohaselt.
4. Korraldab analüüsimaterjali edasisaatmise loomaarsti antud juhiste kohaselt.
5. Teeb ja säilitab röntgenülevõtteid, arvestades diagnostilist eesmärki ja praksise sisekorda.
6. Abistab loomaarsti diagnostiliste protseduuride tegemisel loomaarsti antud juhiste kohaselt.
7. Jälgib diagnostikavahendite, sisseseade ja aparatuuri korrasolekut, juhindudes tootja poolt etteantud nõuetest.
8. Jälgib praksises diagnostiliste protseduurideks vajaminevate materjalide laoseisu ja korraldab materjalide tellimise.

Teadmised:

- 1) laboratoorse diagnostika alused;
- 2) röntgendiagnostika ja radioloogia alused;
- 3) kliinilise diagnostika alused;
- 4) praksise varustus ja selle kasutamise põhialused;
- 5) eri loomaliikide fikseerimismeetodid;
- 6) abilisele lubatud veterinaarsed protseduurid.

B.2.3 Loomade hooldamine	EKR tase 4
Tegevusnäitajad: 1. Valmistab patsiendile ette sobiva ruumi ning varustab selle abivahendite ja ravimitega vastavalt ruumi protokollile, arvestades looma liiki, tervislikku seisundit ja isolaatori nõudeid; Jälgib patsientide üldist heaolu ja seisundit ning informeerib regulaarselt loomaarsti patsiendi seisundist. 2. Täidab patsiendikaarte ja ravilehti loomaarsti antud juhiste kohaselt. 3. Toidab, joodab ja jalutab patsiente loomaarsti antud juhiste kohaselt, arvestades loomade söötmise, käitumise ja pidamise aluseid. 4. Puhastab, peseb ja pügab looma vastavalt vajadusele ning arvestades looma liigi ja tõu eripära. 5. Viib läbi loomade üldhooldusprotseduure, arvestades loomaliiki. 6. Peseb ja desinfitseerib korduvkasutatavad asemematerjalid, järgides infektsioonhaiguste ja nende profülaktika nõudeid. 7. Märgistab veised, lambad, kitsed, sead kehtivate õigusaktide kohaselt. 8. Jälgib statsionaaris ja muudes hooldusruumides oleva sisseseade ja varustuse töökorras olekut, vajadusel korraldab selle hoolduse või remondi.	
B.2.4 Raviprotseduuride läbiviimine loomaarsti vastutusel	EKR tase 4
Tegevusnäitajad: 1. Manustab määratud ravimeid loomaarsti antud juhiste kohaselt. 2. Sooritab määratud ravi- ja füsioteraapia protseduure, sh haavaravi loomaarsti antud juhiste kohaselt või abistab loomaarsti nende tegemisel, osutab abi poegimisel. Teadmised: 1) ravimite manustamise viisid; 2) enamlevinud haigused ja diagnostika, sh infektsioonhaigused ja nende profülaktika; 3) haavaravi alused ja sidumistehnikad; 4) tiinuse ja poegimise alused; 5) A- ja antiseptika alused; 6) füsioteraapia protseduurid.	
B.2.5 Kirurgiliste operatsioonide ettevalmistamine, assisteerimine ja anesteesia jälgimine	EKR tase 4
Tegevusnäitajad: 1. Valmistab operatsiooniruumi operatsiooniks ette puhastades ja desinfitseerides selle. 2. Peseb, desinfitseerib ja komplekteerib kirurgilised instrumendid. 3. Kontrollib töövahendite ja aparaatide töökorras olekut, vajadusel korraldab seadme hoolduse või remondi. 4. Valmistab patsiendi operatsiooniks ette vastavalt loomaliigile ja operatsiooni tüübile, tagades patsiendi heaolu. 5. Abistab loomaarsti protseduuride tegemisel ning manustab ravimeid loomaarsti antud juhiste kohaselt ja vastutusel. 6. Jälgib anesteesitud patsiendi seisundit ja teeb märkmeid. 7. Paigutab patsiendi talle sobivasse ärkamisruumi, boksi või puuri ning hooldab ja jälgib patsiendi operatsioonijärgset seisundit ning informeerib loomaarsti regulaarselt. 8. Teeb vajadusel südamemassaaži ja kunstlikku hingamist vastavalt patsiendi liigile ja suurusele. 9. Jälgib materjalide, vahendite ja instrumentide olemasolu. Teadmised: 1) A- ja antiseptika alused; 2) kirurgia põhialused; 3) anesteesia ja analgeesia alused; 4) loomadele esmaabi andmise põhimõtted.	
B.2.6 Laboriuuringute läbiviimine	EKR tase 4
Tegevusnäitajad: 1. Teeb hematoloogilisi, vere biokeemilisi, uriini- ja roojauuringuid, parasitoloogilisi, bakterioloogilisi, tsütoloogilisi ning virooloogilisi uuringuid, kasutades diagnostilisi vahendeid ja aparatuuri. 2. Kontrollib laboriseadmete töökorras olekut, vajadusel korraldab seadme hoolduse või remondi. 3. Jälgib tarvikute ja materjalide laoseisu, vajadusel korraldab nende hankimise.	

4. Dokumenteerib ja säilitab uuringu tulemused ning edastab loomaarstile, praksise tavade ja reeglite ning loomaarsti juhiste kohaselt.

Teadmised:

- 1) üldteadmised laboriuuringutest;
- 2) enamlevinud haigused ja diagnostika, sh infektsioonhaigused ja nende profülaktika;
- 3) nõuded postisaadetistele.

KUTSET LÄBIVAD KOMPETENTSID

B.2.7 Töökeskkonna ja tööohutuse tagamine	EKR tase 4
Tegevusnäitajad: 1) Kannab hoolt heakorra, puhtuse ja meeldiva keskkonna eest praksise registratuuris ja vastuvõturuumis vastavalt praksise tavadele ja reeglitele. 2) Minimaliseerib nakkusohu praksise registratuuris, vastuvõturuumis ning erinevate raviprotseduuride ja operatsioonide tegemisel vastavalt praksise tavadele ja reeglitele ning kasutades puhastus- ja desinfektsioonivahendeid. 3) Kahjutustab töö käigus tekkiva prügi ja jäätmed kehtivate jäätmekäitlust reguleerivate õigusaktide kohaselt. 4) Järgib tööeeskirju, tööohutuse ja töötervishoiu nõudeid, sh kasutab vajalikke isikukaitsevahendeid, arvestades õigusaktidest tulenevaid nõudeid.	
Teadmised: 1) töötervishoiu ja tööohutuse seadusest tulenevad nõuded; 2) jäätmeseadusest tulenevad nõuded; 3) puhastus- ja desinfektsioonivahendid ning -meetodid; 4) inimeste esmaabi alused.	
B.2.8 Loomade heaolu tagamine	EKR tase 4
Tegevusnäitajad: 1. Järgib loomakaitseadusest tulenevaid nõudeid. 2. Arvestab loomade liigimasest käitumisest tulenevaid erinevusi ja loomade heaolu. 3. Kohtleb loomi vastutustundlikult ja heatahtlikult.	
B.2.9 Suhtlemine ja koostöö	EKR tase 4
Tegevusnäitajad: 1. Loob head suhted klientide ja kolleegidega ning hoiab positiivset meeleolu. 2. Töötab iseseisvalt ja meeskonnas, klientide ja kolleegidega. 3. Märkab ning arvestab kliendi vajadusi. 4. Hoolib ja arvestab teistega, kuulab teisi, konsulteerib teistega. 5. Suhtleb erineva positsiooni, kultuuritausta ja maailmavaatega inimestega (kultuurilised ja religioossed, erivajadused, etnilised, seksuaalne orientatsioon jne) ning kohandab oma suhtlemisstiili eri olukordade ja inimestega. 6. Käitub tasakaalukalt ja eesmärgipäraselt erinevates teenindussituatsioonides, sh pingelistes olukordades. 7. Väljendab ennast selgelt, sisutihedalt ja korrektelt nii kõnes kui kirjas.	
B.2.10 Õppimine ja enesearendamine	EKR tase 4
Tegevusnäitajad: 1. Seab eesmärgid professionaalseks arenguks. 2. Õpib kogemusest, kriitikast ja tehtud vigadest, hindab, analüüsib ja korrigeerib ennast ning tegevusi. 3. Saab aru uuest informatsioonist, tunnustab uusi ideid ja arengusuundi ning kohaneb muutuvate oludega. 4. Õpib ja omandab uusi tööülesandeid, meetodeid ja tehnikaid, on algatusvõimeline.	
B.2.11 Juhiste ja reeglite järgimine	EKR tase 4
Tegevusnäitajad: 1. Jälgib ja hoiab oma töös kvaliteeti. 2. Järgib oma töös veterinaaria valdkonna õigusaktidest tulenevaid nõudeid. 3. Tegutseb süsteemselt, meetoodiliselt ja korrapäraselt ning järgib asjakohaselt instruksioone.	

4. Teeb selgeks oma tööülesanded, nende täitmiseks vajalikud kompetentsid ja enda rolli meeskonnas ja organisatsioonis.	
Teadmised: 1) Hea Veterinaarne Tava (HVT); 2) veterinaarkorralduse seadusest tulenevad nõuded; 3) loomakaitseadusest tulenevad nõuded; 4) looduskaitseadusest tulenevad nõuded; 5) loomatauditõrje seadusest tulenevad nõuded; 6) ravimiseadusest tulenevad nõuded; 7) jäätiseadusest tulenevad nõuded; 8) andmekaitseadusest tulenevad nõuded.	
B.2.12 Arvuti kasutamine	EKR tase 4
Tegevusnäitajad: 1) Kasutab oma töös digioskusi algtasemel kasutaja tasemel (vt lisa 1 Digipädevuste enesehindamise skaala). 2) Kasutab veterinaarias enamlevinud arvutiprogramme, andmekogusid ja registreid, arvestades nende kasutamise põhimõtteid.	
B.2.13 Keelte kasutamine	EKR tase 4
Tegevusnäitajad: 1. Kasutab oma töös eesti keelt tasemel, mis võimaldab tal ennast väljendada selgelt, sisutihedalt ja korrektselt nii kõnes kui kirjas. 2. Kasutab oma töös vähemalt ühte võõrkeelt suhtlustasemel.	
Hindamismeetod(id): Läbivaid kompetentse hinnatakse teiste kutsestandardis toodud kompetentside hindamise käigus.	

C-osa ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile	
1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	11-27112020-2.2/4k
2. Kutsestandardi koostajad	Kairi Hüüdma, Maaeluministeerium Kalmer Kalmus, Eesti Maaülikooli Loomakliinik Raili Karja, Eesti Veterinaarassistendite Ühing Piret Koor, Tiina Toometi Kliinik Priit Koppel, Eesti Loomaarstide Ühing Külli Marrandi, Järvamaa Kutsehariduskeskus Tiina Matsulevitš, SA Innove Janne Orro, Eesti Väikeloomaarstide Selts Ago Pärtel, Veterinaar- ja toiduamet Toomas Tiirats, Eesti Maaülikool Keida Tirmaste, Lemmikloomateenused OÜ Tiina Toomet, Tiina Toometi Kliinik Merit Villemson-Kavak, Lemmikloomateenused OÜ
3. Kutsestandardi kinnitaja	Toiduainetööstuse ja Põllumajanduse Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	17
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	27.11.2020
6. Kutsestandard kehtib kuni	10.11.2025
7. Kutsestandardi versiooni number	4
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	5164 Lemmikloomade hooldajad
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	4

C.2 Kutsenimetused võõrkeeles	
Inglise keeles	Veterinary Assistant, level 4
Soome keeles	Klinikkaeläin hoitaja
Vene keeles	Ветеринарный фельшер
C.3 Lisad	
Lisa 1 Digipädevuste enesehindamise skaala	